

WERKEN IN DE NABIJHEID VAN PIJPLEIDINGEN VOOR HET VERVOER VAN GASACHTIGE EN ANDERE PRODUCTEN

Werken in de nabijheid van
pijpleidingen voor het vervoer van
gasachtige en andere producten

FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie

Vooruitgangstraat 50 – 1210 Brussel

Ondernemingsnr.: 0314.595.348

○ 0800 120 33 (gratis nummer)

○ FODEconomie

○ @fodeconomie

○ [linkedin.com/company/fod-economie](https://www.linkedin.com/company/fod-economie) (tweetalige pagina)

○ [instagram.com/fodeconomie](https://www.instagram.com/fodeconomie)

○ [youtube.com/user/FODEconomie](https://www.youtube.com/user/FODEconomie)

○ economie.fgov.be

Verantwoordelijke uitgever:

Regis Massant

Voorzitter a.i. van het Directiecomité

Vooruitgangstraat 50 – 1210 Brussel

Internetversie

Deze brochure is het resultaat van de samenwerking tussen FETRAPI en de FOD Economie.

FETRAPI: Federatie van Transporteurs door middel van Pipeline

FOD Economie, Algemene Directie Energie - Dienst Gas en Vergunningen

FOD Economie, Algemene Directie Kwaliteit en Veiligheid - Controlediensten

Contactgegevens

Algemene Directie Kwaliteit en Veiligheid - COSESU (Controle in Wallonië en Brussel)

E-mail: cosesu@economie.fgov.be

Algemene Directie Kwaliteit en Veiligheid - COVENO (Controle in Vlaanderen)

E-mail: controle.veiligheid.noord@economie.fgov.be

Algemene Directie Energie - Dienst Gas en Vergunningen

E-mail: pipelines@economie.fgov.be

Voorkom beschadiging van pijpleidingen tijdens graafwerken

Meld uw werkzaamheden aan de vervoerders

Ongevallen met leidingen voor het vervoer van gevaarlijke producten onder druk kunnen ernstige gevolgen hebben voor mensen, voor goederen en voor het leefmilieu.

De meeste ongevallen zijn te wijten aan schade tijdens graafwerken uitgevoerd door derden (grondwerken, woelwerken, drainering, ...)

Daarom bent u wettelijk verplicht om, als bouwheer, aannemer, architect of studiebureau, aan de uitbaters van pijpleidingen (hierna 'vervoerders' genoemd) vooraf de werken te melden die u plant binnen een zone van 15 meter rond pijpleidingen of meer indien de uitvoering van die werken schade kan berokkenen aan de stabiliteit van de zone van 15 meter of aan de integriteit van de vervoerinstallaties (de zone van 15 m is de beschermde zone zoals bedoeld in het koninklijk besluit van 21 september 1988).

Zo kunnen die vervoerders u tijdig de nodige informatie meedelen (zie hierna).

In deze brochure wordt enerzijds toegelicht hoe u de werken moet melden en anderzijds hoe u veilig moet te werk gaan.

Verplichte meldingsprocedure voor iedereen die werken plant of uitvoert: eigenaar of huurder van de grond en meer algemeen bouwheer, aannemer, architect, studiebureau, ...

1. Ontwerpfase

Plant u werken onder, op of boven het openbaar domein of privé-eigendom die schade kunnen berokkenen aan pijpleidingen, onder meer werken van:

- bouwen (ook bv. het bouwen van een tuinhuis),
- slopen,
- aanleggen van draineerbuizen,
- uitdiepen of afgraven op meer dan vijftig centimeter diepte,
- ophogen,
- boren,

- delven,
- inslaan van palen of schuttingsplanken, plaatsen van een afsluiting,
- installeren aan de oppervlakte van zware voorwerpen,
- wijzigen van het bodemprofiel,
- beplanten of verwijderen van planten met diepe wortels,
- mijnwerkzaamheden,
- zandafgraving,
- verkeer van zware machines buiten een daartoe voorziene weg,
- het gebruik van springstoffen?

Dan moet u als bouwheer vanaf het begin van de ontwerpfase nagaan of er zich een leiding bevindt binnen de zone van de werken en die werken tijdig melden aan de vervoerders.

Wanneer een pijpleiding in de zone voorzien voor de werken ligt, moet die informatie opgenomen worden in het lastenboek en in de veiligheids- en gezondheidsplannen. Nadien moet u die informatie melden aan de aannemers waarop u in het kader van het project een beroep doet.

Indien het gaat over wat de wetgeving beschouwt als “kleine geplande werken” (d.w.z. werken zoals die van aansluiting, onderhoud, controle, bescherming en opzoeking, waarvoor enkel uitgravingen van geringe omvang nodig zijn, diepwoelen, diepploegen > 0.5 m en ruimen van grachten), moet u de werken binnen 15 werkdagen voor de aanvang van de werf meedelen (zie verder punt 2 “Werfvoorbereiding”).

Hoe weet u of er zich een leiding bevindt in de nabijheid van de geplande werken en hoe moet u de werken melden?

Gebruik het platform KLIM-CICC (<https://klim-cicc.be/information>) te Brussel en in Wallonië en het platform KLIP (<http://www.vlaanderen.be/klip>) in Vlaanderen. Die platformen zijn gebruiksvriendelijk.

In het **Waals Gewest** en in het **Brussels Hoofdstedelijk Gewest**: meldt u werken via de website van het KLIM-CICC (“Federaal Kabels en Leidingen Informatie Meldpunt - Point de Contact fédéral Informations Câbles et conduites”). U ziet dan onmiddellijk of er beheerders van kabels en leidingen van het KLIM-CICC zijn die infrastructuur in de buurt hebben. De betrokken beheerders bezorgen u de nodige informatie. U kunt de website van het KLIM-CICC volledig gratis raadplegen.

Opgelet: In Wallonië zijn niet alle beheerders van kabels en leidingen aangesloten bij het KLIM-CICC. In het kader van uw meldingsplicht moet u zich steeds wenden tot de betrokken stadsdiensten om na te gaan of er zich boven- en ondergrondse infrastructuur bevindt in de nabijheid van de zone waar uw werken gepland zijn.

In het Vlaams Gewest volstaat het om uw melding in te voeren via het KLIP-platform om alle beheerders van kabels en leidingen te contacteren (www.klip.vlaanderen.be). Zo is uw meldingsplicht correct vervuld.

Hoe gaat u te werk?

1. Surf naar: <https://klim-cicc.be/information> of <http://www.vlaanderen.be/klip>, registreer u als gebruiker en kies een gebruikersnaam en een wachtwoord.
2. Breng de naam van de gemeente en de straat in waar de werken uitgevoerd worden. Het systeem toont u een kaart waarop u de geplande werkzone kunt aanduiden.
3. De portaalsite toont dan de lijst van de KLIM-CICC- of KLIP-bedrijven die een infrastructuur in de buurt van die zone hebben. De KLIM-CICC- of KLIP-bedrijven die in die lijst niet zijn opgenomen, zijn bij uw aanvraag niet betrokken en worden niet gecontacteerd.
4. Via een eenvoudige klik deelt het systeem aan de betrokken KLIM-CICC- of KLIP-bedrijven de door u ingebrachte informatie mee.
5. Die bedrijven sturen u binnen de 15 werkdagen de indicatieve plannen op met de ligging van hun infrastructuur in de nabijheid van uw werkzone, **alsook de verplichte specifieke veiligheidsvoorschriften.**
6. Als er geen enkele pijpleiding in de nabijheid ligt, ontvangt u een e-mail om dat te bevestigen.
7. Als er een of meer leidingen in de nabijheid liggen, moet er overleg plaatsvinden tussen de bouwheer en de betrokken vervoerders voor de uitvoering van de werken.

2. Werfvoorbereiding

Minimaal 15 werkdagen voor de aanvang van de werken: nieuwe melding door de aannemer of eerste melding in geval van “kleine geplande werken” o.a. aansluiting, onderhoud, controle, bescherming en opzoeking waarvoor enkel uitgravingen van geringe omvang nodig zijn, diepwoelen, diepploegen (> 0.5 m) of ruimen van grachten.

Als **aannemer die de werken uitvoert**, moet u de werken opnieuw melden aan de vervoerders, ook al waren zij niet betrokken op het ogenblik van de melding. De procedure is dezelfde als die die hoger is beschreven in “Hoe gaat u te werk?”.

De bedoeling is dat u zou beschikken over juiste en recente informatie aangezien de tijd tussen de ontwerpfase en de uitvoering van de werken relatief lang kan zijn.

Voor **kleine geplande werken**, moet de **aannemer** (een enkele keer) de werken aan de vervoerders meedelen. De procedure is dezelfde als die die hoger beschreven is in "Hoe gaat u te werk?".

1. Er moet een verplicht overleg plaatsvinden tussen de aannemer en de betrokken vervoerder(s).
2. De aannemer kan niet beginnen met de werken indien hij geen antwoord heeft gekregen van ALLE betrokken vervoerders.

Bevestiging van de aanvang van de werken tenminste 3 werkdagen voor de aanvang van de werken

Als **aannemer** moet u de effectieve aanvang van de werken aan de betrokken vervoerders meedelen via telefonisch gesprek **ten minste 3 werkdagen voor de aanvang ervan**.

3. Uitvoering

Aanvang van de werken: enkel na overleg met de vervoerder

De werken mogen pas van start gaan wanneer:

- de aannemer **in aanwezigheid van de vervoerder** via proefsleuven de ligging van de leidingen heeft bepaald. De vervoerder kan beslissen geen proefsleuven te graven of bij het graven niet aanwezig te zijn; in dit geval deelt de vervoerder zijn beslissing mee in het hieronder vermelde verslag.
- de vervoerder een **verslag** heeft opgemaakt waarin de veiligheids- en bewaringsvoorschriften en de vaststellingen vermeld zijn en waarmee de toelating om de werken te starten gegeven is. Dit verslag wordt ondertekend door de aannemer en de vervoerder en kan **te allen tijden worden geraadpleegd op de plaats waar de werken worden uitgevoerd.**

Het is uiterst belangrijk dat de werfleider en de bestuurders van de graafmachines tijdens de hele duur van de werken in contact blijven met de vertegenwoordigers van de **vervoerders**.

4. Specifieke procedure voor dringende herstellingswerken

Het koninklijk besluit van 21 september 1988 bepaalt in artikel 5/1 een specifieke meldingsprocedure voor herstellingswerken die spoed eisen.

- De bouwheer of de aannemer moet nagaan wie de betrokken vervoerders zijn. Hiervoor is de raadpleging van de website van het KLIM-CICC of het KLIP de meest aangewezen manier;
- De bouwheer of de aannemer moet de aanvang van de werken aan de betrokken **vervoerder(s)** telefonisch melden en zij moeten met hem/hen overeenkomen welke werkmethode wordt toegepast alvorens met de werken te beginnen.
- **Die melding moet aan de betrokken vervoerder(s) binnen de 24 uur bevestigd worden per brief, e-mail of melding via de website van het KLIM-CICC of het KLIP.**

Het gebruik van mechanische middelen binnen de zone van 15 meter aan weerszijden van de leiding is niet toegelaten tenzij goedkeuring van de vervoerder bekomen wordt.

Raadgevingen aan machinebestuurders

Het beschadigen van een gasleiding of een pijpleiding met gevaarlijke stoffen is levensgevaarlijk!

Wanneer u werken uitvoert in de nabijheid van een pijpleiding, eerbiedig dan zorgvuldig de bijzondere veiligheidsvoorschriften.

Dat veroorzaakt soms een grotere werklast maar dat bijkomende werk is nodig om schade aan de leiding te vermijden.

Vooraleer u begint

Weet u of er ondergrondse infrastructuur aanwezig is?

Zo niet, raadpleeg uw werfleider om dat te weten te komen!

Uw werfleider is in het bezit van een document dat vermeldt dat er geen leidingen in de nabijheid liggen: ok!

Uw werfleider is in het bezit van een document dat vermeldt dat er leidingen in de nabijheid liggen: opgelet!

Bij werken binnen een zone van 15 meter aan weerszijden van een leiding en meer algemeen werken die de stabiliteit in gevaar kunnen brengen van een grond die over dergelijke leiding loopt: nooit beginnen alvorens er overleg is gepleegd met de betrokken vervoerder.

U of uw werfleider moet contact opnemen met de betrokken vervoerder(s) voor de aanvang van de werken. Een vertegenwoordiger komt gratis ter plaatse:

- de vervoerder duidt de ligging van de leiding aan met verf of merkp plaatjes of markeringen;
- hij overloopt met u of uw werfleider de liggingsplannen van de leiding alsook de veiligheidsvoorschriften;
- jullie bepalen samen de maatregelen die tijdens de werken de veiligheid van personen en goederen moeten garanderen;
- de vervoerder helpt u daarna tijdens de volgende stappen en tijdens de delicate grondwerken die worden uitgevoerd in de onmiddellijke nabijheid van de leiding.

De merkplaatjes of markeringen die de vervoerder heeft aangebracht duiden de **approximatieve** ligging van de leiding aan.

De **exacte ligging en de ingravingsdiepte** van de leiding moeten bevestigd worden door voldoende proefsleuven te graven in aanwezigheid van de vervoerder:

- de vervoerder kan beslissen geen proefsleuven te graven of bij het graven niet aanwezig te zijn; in dit geval heeft de vervoerder zijn beslissing in zijn verslag meegedeeld;
- als de leiding recht is, moeten de proefsleuven minstens om de 50 meter gegraven worden;
- als de leiding een bocht maakt moeten er evenveel proefsleuven gegraven worden als nodig om de ligging van de leiding met zekerheid te bepalen.

Proefsleuven mogen alleen met spade en schop worden gegraven.

In uitzonderlijke gevallen mag een verharde bovenlaag (bijvoorbeeld een stuk wegdek) met een machine worden verwijderd maar:

- de betrokken vervoerders moeten tijdens het afgraven van de toplaag aanwezig zijn;
- er moet een grondwerker bij de machine staan om begeleidende aanwijzingen te geven;
- onder de toplaag moet alles met spade en schop worden uitgegraven behoudens andere expliciete instructies van de betrokken vervoerders.

Houd rekening met de volgende punten:

- Verwijder in geen geval de merkplaatjes of de markeringen die de vervoerder heeft aangebracht.
- Respecteer de veiligheidsafstanden opgelegd door de vervoerder.
- Ook kan een kabel voor afstandmeting boven of naast de leiding aanwezig zijn: die kabel mag in geen geval beschadigd worden.
- Respecteer de veiligheidsmaatregelen beschreven in de brief en de regels bepaald in deze brochure.
- Respecteer ook de afspraken die gemaakt zijn tijdens eventuele werfvergaderingen met de vervoerders.

Contacteer de betrokken vervoerder:

- indien de werkzone in de nabijheid van de pijpleiding moet uitgebreid worden;
- indien u van werkmethode moet veranderen;
- indien u de leiding op de aangeduide plaats niet vindt of als u twijfels heeft of;
- indien u vragen heeft.

**Uw werfleider weet niet of er pijpleidingen in de nabijheid zijn
NIET STARTEN!**

Uw werfleider of uzelf moeten contact opnemen met de betrokken vervoerders.

De aanwezigheid van merkpalen in de buurt wijst erop dat er leidingen in de nabijheid liggen.

De afwezigheid van die merkpalen betekent echter niet automatisch dat er geen enkele leiding in de nabijheid is. Bovendien duiden de aanwezige merkpalen niet de exacte ligging van de leiding aan: dat is de reden waarom de vervoerder ter plaatse moet komen.

Als u toch een leiding raakt: stop onmiddellijk de werken. Leg de motor van alle machines stil en laat de sleuf/ uitgraving open.

1. Bij lichte beschadiging (bijvoorbeeld een kras of een deuk in de bekleding van de leiding): bel de betrokken vervoerder!

Meld altijd elke beschadiging aan de betrokken vervoerder ook al gaat het over een zeer lichte beschadiging of heeft u enkel de bekleding geraakt of gewoon bij twijfel.

Als een beschadiging van de bekleding niet bekend is, kan deze op langere termijn immers ernstige gevolgen hebben.

De vervoerder komt ter plaatse om de nodige herstellingen uit te voeren.

2. In geval van zware beschadiging of lek (bijvoorbeeld een kras of een deuk in de leiding zelf)

In afwachting van de instructies van de hulpdiensten: zoek een veilige plaats (**in eerste instantie en op ten minste 200 m afstand**) en evacueer alle mensen die in de nabijheid van de beschadiging of het lek aanwezig zijn.

Bel de hulpdiensten (100 of 112) en de vervoerder vanop een veilige afstand.

Vermijd elke ontstekingsbron (gebruik geen gsm of gemotoriseerde machine alvorens u op een veilige afstand bent).

Voor meer informatie surf naar:

- de vzw Fetrap: www.fetrap.be
- <https://economie.fgov.be/nl/themas/energie/energiebronnen/aard-gas/vervoer-door-leidingen/de-gevaren-van-werken-de>
- Federaal Kabels en Leidingen Informatie Meldpunt: <https://klim-cicc.be/information>
- Kabel- en Leidinginformatieportaal (KLIP): <http://www.vlaanderen.be/klip>

FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie

Vooruitgangstraat 50
1210 Brussel
Ondernemingsnr.: 0314.595.348
<https://economie.fgov.be>